

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem. vsaka beseda Din 0.50

Štev. 39 • Maribor, sobota, dne 1. aprila 1939 • Leto XIV

Hrvaško vprašanje in njegovo reševanje

Kdaj bomo zvedeli kaj več?

Listi so poročali, da se prično razgovori v hrvaškem vprašanju. Prav je, ker je to nujna stvar. Poudarja se pa, da se mora to vprašanje reševati sporazumno z vsemi političnimi skupinami, ki morejo prevzeti s svojim vplivom jamstvo, da se sporazum sklene in v praksi izvede.

Nekateri listi ugibajo in trdijo, da bi pri reševanju hrvaškega vprašanja morali sodelovati tudi gospodarski krogi, kar je pa že ob sebi razumljivo. Zakaj tudi politika more imeti le gospodarske ali socialne programatične temelje, ker bi bila sicer le politični diletantizem ali sport, ki se mu vdajajo neresni ljudje.

Hrvaško vprašanje je politično in gospodarsko. Nič drugega ni, kakor kompleks političnih in gospodarskih vprašanj, ki jih je treba urediti bolj pravično, ter bodo vsi razgovori morali sloveti na tem, kako naj se uredi politične svobode in enakopravnost in kako naj se uredi gospodarska in finančna politika, da se zagotove življenjski pogoji za razvoj gospodarstva in socialna preskrba po vseh delih države kolikor možno ugodno. Ustvarjeni morajo biti pogoji, da eni deli države zaradi izgube gospodarstva ne bodo trpeli in da se v delih, kjer je treba gospodarstvo pospeševati, tudi pravično pospešuje.

Vsekakor smo pa mnenja, da je predvsem potrebna politična svoboda, da se ob njej o tem problemu in drugih državljskih stvareh more pričeti javno razpravljati, ker more dejansko preče vprašanje razčistiti le javna diskuzija, v kateri čujemo dobre stvari in moremo slabe zavračati.

Srbska združena opozicija, kakor poročajo, soglašata taktično in programatično z dr. Mačkom. Ta vest je razveseljiva. Popolnoma opravičeno se pa tudi vsa javnost zanima za taktično in programatično snov sporazuma v celokupni opoziciji, da ga more moralno vsaj pospeševati in podpirati.

Vprašanje sporazuma se tiče vseh državljanov in parlamentarni sistem v državi logično zahteva, da narod ve, kaj in zakaj se to ali sklepa ali uveljavlja v imenu njih.

Socialisti proti diktaturi v Ecuadorju

Predsednik republike, ki je menjal svoje prepričanje.

V glasilu socialistične stranke »La Vanguardia« v Argentini je izšel članek s Luisa Maldonada Estrada, glavnega tajnika socialistične stranke v Ecuadorju, ki slika prilike v tej državi.

Dne 2. decembra 1938 je ustavotvorna skupščina izvolila za predsednika republike Ecuador prvaka liberalne stranke dr. Aurelia Mosquera Narvaeza. Izvolitev so omogočili socialisti kot najmočnejša skupina v parlamentu, ker se je Narvaez zavezal, da bo vladal demokratično.

Dne 14. decembra 1938 pa je Narvaez nenadoma preokrenil in udaril po tistih, ki so ga izvolili. Razpustil je ustavotvorne skupščino in vse levičarske stranke, seveda tudi socialistično. Del socialistov se je zatekel v Argentinijo, kjer jih diktator ne more doseči.

Ecuadorski socialisti napovedujejo, da bodo izvedli proti diktatorskemu predsedniku akcijo v sporazumu z vsemi demokratičnimi elementi v Ecuadorju, čije cilj je strmoglavljenje diktatorja.

Francija brani svoje

Odgovor ministrskega predsednika Daladiera Mussoliniju in Nemčiji

V sredo, dne 29. marca je govoril francoski predsednik vlade Daladier v radiu.

Njegov govor je smatrati kot odgovor na izvajanja Mussolinija dne 26. marca.

Daladier je bil kratek, toda jase in odločen. Značilno je tudi, da je govoril popolnoma mirno in brez stopnjevanja svojega glasu, ker francoski narod ni treba šele prepričati in navduševati za obrambo ozemlja, ki ga poseduje in ideji svobode ter demokracije, ki jih je uresničil v svojem življenju.

Daladier je rekel:

Kod odgovorni šef francoske vlade se obračam na vse v državi in tudi na vse izven nje, ki so lojalni in plemeniti. Moj govor bo govor srca. Ako bi bil s poslušalci iz oči v oči, bi spričo sedanjega mednarodnega položaja gotovo imeli vsi skupaj isto misel in isto željo: željo po ohranitvi miru. Svet je zajelo splošno vznemirjenje. Vsakdo se danes sprašuje, ali je njegova država varna. Zato se vsi oborožujejo. Ljudje ne morejo več svobodno misliti. Bojazen vzbuja bojazen, oboroževanje novo oboroževanje in v takih ozračjih rade nastajajo vojne.

Edinost Francije.

Velika moč Francije je v njeni duhovni in materialni edinosti. Francija je trdno odločena braniti svoje ideale in svoje pravice. Njena edinost ni bila še nikdar tako močna. Absurdna je basen o čem drugem. Francija ni bila nikdar močnejša, kakor je danes. Ona čuti, da bo mir rešen iz odpora proti vojni. Toda če bi ji bila vojna vsiljena, jo bo sprejela z vsem pogumom.

Obrambna moč Francije.

Vojna ne bo našla slabe Francije. — Njena produkcija narašča, frank je soliden in samo včeraj smo prejeli več ko štiri tone zlata.

Zahteval sem pooblastila, ki mi jih je parlament odobril.

Naši vojaški ukrepi so našli tak odmev v narodu kakor v najtežjih urah. Vsi ti ukrepi so bili potrebni. Ako bi ostali pasivni, ako bi vlada ne prevzela vse odgovornosti, bi bilo poudarjanje naših pravic samo teorija.

Moč Francije pa ni samo v materialnem bogastvu, temveč še posebej v njenem duhu, v njeni privrženosti idejam svobode in pravice. Moč Francije so končno tudi vsa njena priateljstva, ki družijo svobodne narode. V sedanjem neredu, ki vlada v svetu, so z nami združeni vsi vznemirjeni narodi. Nič čudnega ni to v dobi popolnega preobrata vseh vrednot, ko so vsi pojmi postavljeni na glavo. Mi hočemo živeti po svoji volji, misliti po svoji pameti, čutiti po svojem srcu in se zavzemati za pravico. Zato ne bomo nikdar sprejeli načela, da odreja odnošaje med narodi samo surova sila.

Italijanske zahteve.

Daladier je nato prešel na italijansko-francoske odnošaje. Dne 7. jan. 1935. je bil sklenjen med Francijo in Italijo tako zvani rimski sporazum. Izvršene so bile mejne korekture, odstopili smo Italiji ozemlja, priznali smo ji gospodarske koristi, glede statuta Italijanov v Tunisu pa je bilo določeno, da bo postopno odpravljen do leta 1965.

Dne 17. decembra 1938. pa nam je italijanska vlada sporočila, da rimskega sporazuma ne smatra več za veljavnega.

Tunis.

Ako Mussolini trdi, da so nam bile zahteve predložene po listih ali z uličnimi manifestacijami, moram reči, da sem na te zahteve že odgovoril, ko sem dejal,

da Francija ne odstopi niti peči svoje zemlje, niti se ne odreče najmanjši svoji pravici.

Prisrčno pozdravljam ob tej priliki muslimansko prebivalstvo Tunisa, ki je vedno in zlasti še ob priliki mojega obiska pokazalo, kako zvesto je vdano Franciji. Tem muslimanom ponavljam, da bo Francija vedno njih čuječa zaščitnica in da se v tem ne bo pustila od nobenega ovirati. Kako postopa Francija z Italijani, smo dovolj zgovorno pokazali na tisočih Italijanov v Franciji, ki so srečni, da živijo pri nas.

Odmevi

Mussolinijevega govora v Franciji.

»L'Ordre« piše o Mussolinijevem govoru: »Ne pozabimo, da je Mussolini kot ozadje svojih zahtev iznesel teorijo o »življenjskem prostoru« italijanskega imperija v Sredozemskem sorju. Tega nikakor ne smemo prezreti, kajti ta teorija ima prav določen pomen. To se pravi, ako bomo dali koncesije v Tunisu, Džibutiju in Suezju, s tem italijan-

ski program se vedno ne bo niti zdaleka izčrpan. Tem zahtevam bodo sledile druge v nepretrgani verigi.

Daladierovega govora v Italiji.

»Daladier je zaprl vrata.«

Italijansko časopisje se bavi z govorom francoskega ministrskega predsednika Daladiera in pravi, da je Daladier zaprl vrata, ki so bila še odprta za pogajanja med Italijo in Francijo.

Zakaj je mobilizirala Poljska?

Ne gre samo za nedotakljivost ozemlja.

Poljski tisk odgovarja nemškemu, ki se pritožuje radi terorja, katerega naj bi vršili Poljaki nad Nemci na poljskih tleh. Poljski listi zavračajo taka podtikavanja in pravijo, da Poljska hoče živeti v miru s svojimi sosedi. Zaveda se tudi, da je med njo in Nemčijo v veljavi nenapadalni pakt, toda:

Ne gre samo za nedotakljivost ozem-

lja, torej za priznanje državnih mej, ampak tudi za politično neodvisnost, za neodvisnost zunanje politike poljske države, ki ne sme biti v ničemer omejena.

Ti razlogi so torej vodili Poljsko, da je mobilizirala en milijon mož in razpisala ogromno notranje posojilo za oboroževanje, predvsem za letalstvo.

Anglija končno prevzame obveznosti

napram ogroženim državam v Evropi.

V angleškem parlamentu je izjavil Chamberlain na vprašanje opozicije ali imajo sedanji razgovori vlade z zunanjimi državami samo formalen značaj ali pa gre za medsebojne obveze o pomoči, da so ti razgovori napredovali nekoliko dalje od navadnih posvetovanj.

To izjavo tolmačijo tako, da je Anglija odločena prevzeti obveznosti napram ogroženim državam v Evropi, v prvi vrsti napram Poljski.

Kako mislijo v Londonu?

Angleški gospodarski list »Economist« pravi o bodoči politiki Anglije: »Z ozirom na grozečo nevarnost svetovne vojne, mora Anglija razčistiti vprašanje, katere evropske države morejo biti njene zaveznice in mora za te države doprinesiti toliko žrtev, kolikor jih pričakuje sama od njih. Te zaveznice morajo biti Rusija, Turčija, Rumunija, Grčija in Poljska. Če določi Anglija ka-

terokoli obrambno črto, mora biti ta čvrsta in na to linijo mora ona postaviti vse svoje razpoložljive sile.«

Povečanje angleške armade

na 340.000 mož v miru.

V angleškem parlamentu je napovedal Chamberlain, da je sklenila vlada povečati armado od 117.000 na 340.000; na letalstvo odpade 120.000 mož in častnikov suhozemske armade.

Nova litvanska vlada (krščanski demokrati in liberalci) je sklenila, da naj bo Litva strogo nevtralna. Nevtralnost v politiki je dremanje.

Nemiri v Egiptu. Egipčanska policija je zaprla 27 Italijanov radi ogledu štva.

Odnosaji med Sovjetsko Rusijo in Japonsko so se poslabšali, ker Rusija ne pristane na japonske zahteve glede ribolova.

Največjo izbiro najboljšega in najcenejšega blaga za moške, damske in otroške obleke, plašče, kostume, hubertuse, lodne, oficirske in železniške uniforme dobite vedno po znano najnižjih cenah samo v

ČEŠKEM MAGACINU MARIBOR ULICA 10. OKTOBRA

Ostanke dobite poplovični ceni! Vse krojaške potrebščine!

POBREŽJE PRI MARIBORU

»Vzajemnost« bo imela svoj redni letni občni zbor dne 2. aprila t. l. z začetkom ob 3. uri popoldne v prostorih g. Renčlja na Pobrežju. Prosimo sosednje podružnice, da pošljejo svoje delegate. Dobrodošli vsi, ki se zanimajo za

delavsko kulturo. Za članstvo udeležba obvezna! — Odbor.

V Studencih je umrla Terezija Perko, mati predsednika I. Del. koles. društva s. Edgarja Perketa. Pokojnici bodi ohranjen blag spomin! Žalujemo naše sožalje.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Kovačem, lesnim delavcem, žagarjem, konjarjem, kamnosekom in vsem drugim, ki živijo od dela v šentlovrenski dolini in dalje po pohorskih gozdovih, je namenjeno nedeljsko predavanje, ki ga priredi podružnica SMRJ dne 2. aprila t. l. ob 9. uri popoldne v gostilni g. Urbanca Maksa. Govorila bosta ss. dr. Avg. Reisman in urednik »Delavske Politike« s. Viktor Eržen iz Maribora o vsem tem, kar mora vedeti dandanes delavec v tovarni, na žagi, v kamnolomu, pri lesni industriji in oni, ki dela v gozdu. Pridite torej vsi, ki želite večje izobrazbe in pripeljite seboj tudi svoje žene ter odraslo mladino. Posebno pa se obrachamo na naročnike »Delavske Politike«, da bodo te dni do nedelje storili vsak svojo dolžnost in od osebe do osebe agitirali za naše nedeljsko delavsko zborovanje, v nedeljo pa že na potu k predavanju pripeljali seboj svoje tovariše in znance. Že dolgo nismo imeli svojega delavskega predavanja, zato je potrebno, da bo tokrat tem večja udeležba in da ne

bodo zopet naši »prijatelji« pravili, da nas nič ni.

KRANJ

Za ravnatelja na gimnaziji je bil imenovan g. prof. Korbar in je minuli teden prevzel posle od g. prof. Kmetca, ki je začasno vodil posle kot najstarejši profesor na tej gimnaziji.

Glasbena Matica iz Ljubljane priredi v soboto 1. aprila ob pol 21. uri v veliki dvorani Narodnega doma koncert pod vodstvom dirigenta g. Mirka Poliča.

Opozarja se trgovce in javnost sploh, da delavec Japelj Anton, stanujoč na Stari cesti, nima pravice na račun delavskih strokovnih organizacij in delavskega kulturnega društva »Vzajemnosti« jemati nikakega blaga, kakor tudi ne v imenu teh organizacij blaga prodajati. Delavec Japelj že dalj časa nima nobene veze z imenovanimi organizacijami, še manj pa, da bi bil član katere izmed njih. — »Vzajemnost« in prizadete strokovne organizacije.

Delavski pravni svetovalec

Solastnina na hiši (Zagorje)

Vprašanje: Jaz in moja brata smo vsak do ene tretjine solastniki hiše, v kateri stanujemo. Eden bratov bi sedaj hotel oddati svoje stanovanje v najem drugi osebi. Ali sem dolžan na to pristati, ko pri zapuščinski razpravi nismo nič govorili o tem, da bi eden ali drugi smel oddati svoje stanovanje v najem?

Odgovor: Očividno ste si hišo dejansko razdelili tako, da imate v njej vsak po eno stanovanje. Vaš brat bo v tem slučaju smel oddati svoje stanovanje v najem tudi brez Vašega pristanka. Pa tudi sicer bi se lahko stanovanje dalo v najem, ako se s tem strinja večina solastnikov, torej oba Vaša brata, tudi če bi Vi nasprotovali. Ako z najemom niste zadovoljni, lahko napravite le to, da zahtevate razdelitev imovinske skupnosti, kar bi privedlo do prodaje hiše na dražbi in razdelitve izkupička med vse brate.

Družinske doklade (Hrastnik)

Vprašanje: Delavci v naši kemični tovarni dobivajo posebne družinske doklade. Ali pripada družinska doklada tudi nam ostalim steklarskim delavcem?

Odgovor: Zakon ne predvideva za delavce posebnih družinskih doklad. Če jih delavci v kemični tovarni prejemajo, jih prejemajo očividno na podlagi kolektivne pogodbe. Ako velja za Vas ista, odnosno enaka kolektivna pogodba, imate pravico do družinskih doklad tudi Vi, drugače pa ne in si morate to šele priboriti. Ste 100% organizirani?

Rubež mezde (Celje)

Vprašanje: Svojemu dolžniku sem zarubil mezdo, ki jo prejema pri zavarovalnici, pri kateri je zaposlen kot potnik. Zavarovalnica mu kljub rubežu ni obljubila ničesar, češ da ne prejema pri njej nikake mezde ali plače, ampak le potne stroške in pa še posebno ne-obvezno nagrado. Proti zavarovalnici sem vložil tožbo in sedaj še pravda teče. Ali taka nagrada ni rubljiva?

Odgovor: Vi ste gotovo zarubili Vašemu dolžniku vse službene prejemke pri zavarovalnici. Očividno tudi onemljena nagrada ni ničesar drugega kot službeni prejemek. V pravi bodete morali dokazati, da Vaš dolžnik redno dela za zavarovalnico in prejema od nje stalno take nagrade. Predlagali bodete lahko tudi, da zavarovalnica predloži sodišču svoje knjige. Merodajno v pravi bo le dejansko razmerje, ne pa okolnost, s kakim imenom se označujejo oni zneski, ki jih prejema Vaš dolžnik.

Naznanjamo vsem sorodnikom in znanecem tuzno vest, da je naša priljubljena mati, stara mati, tašča itd.

Perko Terezija

soproga ključavničarja d. ž.

danes zjutraj, dne 31. marca 1939 ob 1/4 4. uri zjutraj nenadoma preminula.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 2. aprila ob 15. uri popoldne izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Maribor, dne 30. marca 1939.

Žalujejo ostali:

Franc
soprog	Sigfried, Rajmund, Edgar, Hilda, Erna
otroci
	Elsa, Marija in Kristina
snahe
	Lote, Sonja, Alfonz, Renè, Egon
vnuki

Naznanjam

da prevzamem v soboto, dne 1. aprila staroznana gostilno

MAUTNER

v Zgornjem Radvanju 62

Potrudila se bom cenj. gostom postreči kar najskrbnejše ter nuditi vedno pristna vina in sveža toplina in mrzla jedila. Istočasno se zahvaljujem družini Mautner dosedanjim cenj. gostom, prijateljem in znanecem ter priporočam novo najemnico. K posetu vljudno vabi gostilničarka

Pepca Mihovec

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 13

priporočam: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Velikonočna darila

Najlepše damsko perilo, nogavice, žepne rute, kupujemo zdaj poceni pri

Mirko Brečko, Maribor

Aleksandrova cesta šte. 23

Ako želite biti resnično dobro in poceni postreženi, — obiščite

Manufakturno trgovino

J. ROŽAJ

Maribor - Aleksandrova 16

NOVO TRGOVINO

koles, živalnih strojev, otroških vozičkov in vseh nadomestnih delov za popravila

Pred nakupom naj si ogleda vsakdo brezobvezno mojo zalogo trpežnih damskih in moških kakor tudi sportnih koles francoske znamke Valy. — Se priporočam

M. KRAŠOVEC
Kranj - Vidovdanska cesta (nasproti Bekselu)

Karo-čevlji

za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene

Srajce

in vse vrste moškega ter ženskega perila najceneje v veliki izbiri v

Oblačilnici

Glavni trg šte. 11

Obveščamo

za trajne kodre

edino sledeče minimalne stalne cene in sicer v mestu din 80.—, na periferiji din 70.—, v okolici din 60.—

Za moške in vse ostale postrežbe ostanje cene zadnjega cenika v veljavi.

Te cene so določene s soglasnim sklepom mojstrov in mojsirinj brezizjemno. Nikdo naj ne skuša doseči nižjih cen, ker bo imel mojster, ki bi postregel ceneje, obilnih neprijetnosti in škode.

Združenje brivcev in frizerjev, Maribor

Cement
Opno
Betonsko železo
Trsje

ter ves gradbeni material po najnižjih cenah vedno pri

Pinter & Lenard, Maribor

Prava blagodat za delavce je:

ločilnica

P. Matkovič v Celju, Gosposka ulica šte. 3
Shajališče delavcev

LJUDSKA SAMOPOMOČ
v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekoma obstoja nad 37 milijonov din na pogrebniinah in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000.— in

za otro mlaodietne od 1. do 16. do največ din 25.000.— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA

JAKOB PERHAVEC

Maribor, Gosposka ulica št. 9. - Telefon 25-80.

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka in srbska klevkovača. Specialiteti: Grenčak in vermut! Na debelo! --- Na drobno.